Andrew Davies AC/AM
Y Gweinidog dros Gyllid a Chyflenwi Gwasanaethau Cyhoeddus
Minister for Finance and Public Service Delivery

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

Eich cyf/Your ref: HWLG(3)-00-08

Aelodau Cynulliad
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
Caerdydd CF99 1NA

29 Ebrill 2009

Annwyl Gydaelod,

Adroddiad y Pwyllgor Iechyd, Lles a Llywodraeth Leol ar Fyrddau Gwasanaethau Lleol – Dadl yn y Cyfarfod Llawn, 1 Ebrill, 2009-05-13

Hoffwn unwaith eto ddiolch i'r Pwyllgor Iechyd, Lles a Llywodraeth Leol am ei adroddiad ar fyrddau gwasanaethau lleol. Rwyf yn croesawu'r adroddiad a'r ddadl a ysgogodd yn y Cyfarfod Llawn ar Ebrill 1.

Roeddwn yn falch bod aelodau'r Pwyllgor yn gwerthfawrogi gwaith caled, ymroddiad a brwdfrydedd y Byrddau Gwasanaethau Lleol (BGLl) a gyflwynodd dystiolaeth. Roeddwn hefyd yn falch o glywed aelodau yn y ddadl yn ailddatgan eu cefnogaeth i fodel y BGLl a'r posibilrwydd y gall fynd i'r afael â'r "materion drwg" sy'n croesi ffiniau sefydliadau, megis gwella gofal a chymorth i'n dinasyddion hŷn a'n dynasyddion sy'n agored i niwed, gweithio gyda chymunedau i ddatblygu modelau gwasanaethau sy'n adlewyrchu eu hanghenion a rhoi'r dechrau gorau posibl mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc.

Mae'r cwestiynau a godwyd yn ystod y ddadl yn ymwneud â'r meysydd canlynol:

- tryloywder a chraffu;
- cynaliadwyedd yr hyn a gynigir;
- cynaliadwyedd cefnogaeth barhaol lefel uwch Llywodraeth Cynulliad Cymru;
- gallu'r trydydd sector i weithio gyda'r model;
- gallu sefydliadau eraill i weithio gydag ef;
- effaith ailstrwythuro'r gwasanaeth iechyd.

Byddaf yn ymateb i bob un o'r rhain yn eu tro.

Tryloywder a chraffu

Nid yw BGLlau yn endidau statudol. Mae angen i lawer o'u penderfyniadau o ran trefniadau llywodraethu gael eu gwneud drwy'r prosesau gwneud penderfyniadau o

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA
English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Ffacs * Fax 029 2089 8129
Correspondence.Andrew.Davies@wales.gsi.gov.uk

Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)Printed on 100% recycled paper

Andrew Davies AC/AM
Y Gweinidog dros Gyllid a Chyflenwi Gwasanaethau Cyhoeddus
Minister for Finance and Public Service Delivery

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

fewn sefydliadau partner. Rôl BGLlau yw sicrhau bod pethau yn digwydd ac y caiff agenda'r bartneriaeth mewn ardal benodol (fel y nodwyd yn y strategaeth gymunedol a chynlluniau lleol eraill) ei chyflawni.

Dylai BGLlau sicrhau bod momentwm ac y gellir cyflawni ymrwymiadau partneriaeth yn gyflym. Mae angen uwch arweinwyr i ymdrin â rhwystrau lleol sydd i gyflawni'r gwaith mewn partneriaeth. Weithiau bydd hyn yn golygu cynnal trafodaethau anodd rhwng arweinwyr gwasanaethau cyhoeddus. Un o gryfderau'r model BGLl yw ei fod wedi cynnig fforwm i gynnal y trafodaethau hyn, i faterion gael eu datrys ac i gydberthnasau symud ymlaen.

Mae llawer o dryloywder eisoes yn perthyn i drefniadau'r BGLlau ac rwyf wedi nodi dolennau i rai gwefannau BGLlau fel y gall aelodau weld y gwaith da sy'n mynd rhagddo yn y maes hwn. Mae BGLlau eraill yn y broses o ddiweddaru eu gwefannau er mwyn cynnig gwybodaeth o'r un safon.

http://www.monmouthshire.gov.uk/site/scripts/documents_info.php?categoryID=720&documentID=221
http://www.conwycommunitystrategy.org.uk/section.asp?cat=5699&Language=2
http://www.ceredigion2020.org.uk/index.cfm?articleid=5511
http://www.cardiffproudcapital.co.uk/content.asp?nav=113&parent_directory_id=2&language=CYM&pagetype=&keyword=

Fodd bynnag, cytunaf yn llwyr fod rôl craffu lleol yn ffactor allweddol i lwyddiant y BGLlau wrth fynd i'r afael â materion mawr sy'n effeithio ar ddinasyddion yn eu hardaloedd, nid yn unig er mwyn iddynt roi cyfrif am eu gwaith, ond hefyd fel modd i lunio gwaith y BGLlau ar y materion hyn. Er bod gan drefniadau craffu o fewn Cynghorau bwerau eang i adolygu unrhyw beth sy'n effeithio ar ddinasyddion eu hardal, rydym yn ceisio cryfhau ac ehangu'r rhain drwy bwerau mesurau llywodraethu a chraffu yng Nghymru sy'n rhan o gynnwys y Mesur Democratiaeth Leol, Datblygu Economaidd ac Adeiladu sydd ar hyn o bryd gerbron Senedd y DU.

Gyda'r pwerau hyn rydym yn ceisio sicrhau bod trefniadau craffu lleol yn dod yn ddigon cadarn ac aeddfed i gynnig lefel o hunanreoleiddio lleol y gellir ymddiried ynddi; sy'n canolbwyntio fwy ar yr allanol ledled y gwasanaethau cyhoeddus; ac, yn bwysicach na hynny, sy'n canolbwyntio ar ddinasyddion. Er mwyn cyflawni hyn, byddai disgwyl i Gynghorau weithio'n agosach gyda'u partneriaid er mwyn craffu ar faterion ymhob rhan o'r gwasanaethau cyhoeddus gan gynnwys gwaith y BGLl o safbwynt eu dinasyddion - waeth pwy sy'n cyflenwi'r gwasanaethau. Mae fy nghydweinidog, y Gweinidog dros Gyfiawnder Cymdeithasol a Llywodraeth Leol, yn bwriadu cyflwyno cynigion ar y materion hyn unwaith y bydd cymhwysedd deddfwriaethol wedi ei drosglwyddo.

Nid oes gwrthwynebiad, o ran egwyddor, i swyddog o Lywodraeth y Cynulliad fod yn rhan o'r broses graffu ar gyfer byrddau gwasanaethau lleol. Y peth pwysig yw bod yn

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Ffacs * Fax 029 2089 8129
Correspondence.Andrew.Davies@wales.gsi.gov.uk

Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)Printed on 100% recycled paper

Andrew Davies AC/AM
Y Gweinidog dros Gyllid a Chyflenwi Gwasanaethau Cyhoeddus
Minister for Finance and Public Service Delivery

glir ar yr hyn a olyga craffu. Ni fyddai'n addas pe byddai pwyllgor craffu awdurdod lleol yn ceisio defnyddio'r cyfle i holi swyddog Llywodraeth y Cynulliad ar bolisi cenedlaethol, oherwydd bod craffu cenedlaethol yn ymwneud â Phwyllgorau'r Cynulliad. Byddai'r craffu yn ymwneud â'u cyfraniad i'r bwrdd gwasanaethau lleol, nid eu rôl genedlaethol na rôl genedlaethol eu cydweithwyr, na manylion gweithredu prosiect sydd yn cael ei gyflwyno gan bartneriaid lleol.

Cynaliadwyedd yr hyn a gynigir
Credaf y bydd yn gynaliadwy. Cyn cwblhau'r flwyddyn beilot, roedd BGLlau yn ymsefydlu mewn llawer o ardaloedd eraill ledled Cymru a bu modd i ni weithio gyda hwy, drwy gymorth uwch was sifil, yn yr un modd ag yn y cynlluniau peilot. Mewn gwirionedd mae rhai o'r cynlluniau peilot Kafka yn gweithredu mewn ardaloedd nad oeddynt yn rhan o'r cynllun peilot fel Pen-y-bont ar Ogwr, Rhondda Cynon Taf ac Abertawe. Gwelodd ardaloedd y tu allan i'r cynlluniau peilot werth y model ac roeddent yn awyddus i sefydlu eu BGLlau eu hunain. Drwy gymorth cynrychiolwyr a oedd yn uwch weision sifil a thîm BGLlau Llywodraeth Cynulliad Cymru, rydym wedi cydweithio â hwy i ddarparu cymorth ac anogaeth i ddatblygu eu BGLlau. Rydym hefyd wedi cyhoeddi ail Drywydd BGLl sy'n adeiladu ar y gwersi cynnar a ddysgwyd gan y cynlluniau peilot. Rwyf wedi nodi'r ddolen berthnasol i'r we isod:

http://wales.gov.uk/topics/improvingservices/localserviceboards/routemap/?lang=cy

Ceir ymrwymiad eang a amlygwyd gan bresenoldeb dros 200 o uwch-reolwyr ledled y gwasanaethau cyhoeddus yn ail gynhadledd BGLl fis Tachwedd diwethaf. Roedd hwn yn gynhadledd hyd yn oed mwy na'r flwyddyn flaenorol a daeth cynrychiolwyr o bob rhan o Gymru nid dim ond o ardaloedd y cynlluniau peilot. Rydym wedi gweld galw enfawr am ddigwyddiadau tebyg, a hefyd ag am ein cylchlythyr i BGLlau a gyhoeddir bob deufis. Rwyf wedi nodi dolen i'r rhifyn diweddaraf sy'n cynnwys adolygiad o'r gynhadledd ac erthyglau gan BGLlau Sir Ddinbych, Pen-y-bont ar Ogwr, Caerdydd a Chastell-nedd Port Talbot.

http://www.wales.gov.uk/topics/improvingservices/localserviceboards/news/?lang=cy

Derbyniodd pob BGLl grant cymorth datblygu o £50,000 yn 2008-09 a byddant yn derbyn yr un swm yn 2009-10. Defnyddiwyd yr arian hwn i helpu i sefydlu'r BGLlau ac i'w galluogi i barhau i weithredu, ac i gyflawni'r prosiectau cytundebau cyflenwi lleol.

O ganlyniad i ymrwymiad cryf lleol, mae BGLl wedi'i sefydlu ym mhob un o'r 22 o ardaloedd awdurdodau lleol yng Nghymru, ac mae pob ardal wedi nodi cyfres o flaenoriaethau lleol i'w cyflawni fel rhan o'r cytundeb cyflenwi lleol.

Bu peth myfyrio yn ystod y ddadl ynghylch a oedd angen 22 BGLl newydd. Caiff y strategaethau cymunedol â'r partneriaethau statudol y mae BGLlau yn deillio ohonynt, eu sefydlu ar lefel ardal awdurdod lleol, yn unol â'r gyfraith. Mae

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA
English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Ffacs * Fax 029 2089 8129
Correspondence.Andrew.Davies@wales.gsi.gov.uk
Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)Printed on 100% recycled paper

Andrew Davies AC/AM
Y Gweinidog dros Gyllid a Chyflenwi Gwasanaethau Cyhoeddus
Minister for Finance and Public Service Delivery

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

hyblygrwydd yn allweddol. Gellir mynd i'r afael â rhai materion ar lefel ardal awdurdod lleol unigol tra ei bod yn well mynd i'r afael ag eraill drwy'r BGLlau yn cydweithio dros ardal ehangach. Mae BGLlau Conwy a Sir Ddinbych yn datblygu prosiect cynllunio gweithlu ar y cyd, ac mae Merthyr a Rhondda Cynon Taf yn gweithio ar brosiect ar y cyd i atal camddefnyddio alcohol. Beth sy'n bwysig yw bod BGLlau yn chwilio am gyfleoedd i gydweithio lle y mae'n gwneud synnwyr i wneud hynny a bydd Gweinidogion a swyddogion y Cynllun Gofodol yn annog a chefnogi'r datblygiadau hyn ar y cyd.

Cynaliadwyedd cefnogaeth barhaol lefel uwch Llywodraeth Cynulliad Cymru
Fel y dywedais yn y ddadl, mae rôl yr uwchswyddog ar bob un o'r BGLlau yn dwyn manteision sylweddol i'r byrddau a cyfleoedd datblygu gwirioneddol i'r gwasanaeth sifil. Felly er bod hyn yn fuddsoddiad sylweddol o ran amser yr uwch staff, mae'n hollol gywir ei fod yn cael y flaenoriaeth hon.

Mae pob un o'r uwch-gynrychiolwyr wedi gwirfoddoli am y rôl ac wedi gorfod bodloni eu hunain y gallant ei chyflawni ochr yn ochr â'u prif ddyletswyddau. Caiff y modd y maent yn ymdopi ei fonitro drwy'r systemau rheoli perfformiad arferol. Mae trefniadau'n cael eu rhoi ar waith i adnewyddu tîm y cynrychiolwyr yn unol â threfn blaenorol dros amser.

Rwyf yn hyderus y bydd Llywodraeth Cynulliad Cymru yn parhau i allu cefnogi'r BGLlau ar lefel uwch, a ddechreuodd gyda'r chwe chynllun peilot ardal. Rwyf wedi amgáu rhestr o unigolion, eu rôl o fewn Llywodraeth Cynulliad Cymru a'r BGLlau y maent yn aelod ohonynt.

Credaf fod y garfan hon yn cynrychioli croestoriad ardderchog o Lywodraeth Cynulliad Cymru. Mae'n cwrdd fel grŵp o bryd i'w gilydd er mwyn gallu rhannu eu profiad a'u dysgu o fewn y grŵp ac ar draws Llywodraeth Cynulliad Cymru. Mae hyn yn ein cynorthwyo i ddatblygu gwell ddealltwriaeth o heriau cyflenwi sy'n wynebu sefydliadau lleol a'n cynorthwyo i gyflenwi polisi effeithiol. Rwyf wedi cwrdd â'r grŵp hwn ar sawl achlysur ac wedi cael eu hymrwymiad a'u sgil wrth gydbwyso eu rolau portffolio a BGLlau yn galonogol. Nid oes rheswm gennyf i gredu na fyddwn yn gallu cynnal y lefel uchel hon o ymrwymiad a'i datblygu.

Gallu'r trydydd sector i weithio gyda'r model
Rwyf yn deall gofidiau'r aelodau ynglŷn â gallu'r trydydd sector i weithio gyda'r BGLlau. Fodd bynnag, mae cyfarwyddwr lleol y Cynghorau Gwirfoddol Sirol (CGS) yn aelod o bob un o'r 22 BGLl ac rydym yn cefnogi parhad y trefniant hwn yn gryf. Er enghraifft, rydym yn gweithio gyda Chyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC) i gynllunio a chyflenwi rhaglen ddatblygu ar gyfer aelodau trydydd sector y BGLlau.

Fel y nodwyd yn gynharach, mae arian ar gael i bob BGLl y gellir ei ddefnyddio i alluogi cysylltu'n effeithiol â'r trydydd sector os yw partneriaid lleol yn rhoi blaenoriaeth i hyn. Ar hyn o bryd mae cynnig blaenoriaeth 4 Cronfa Gymdeithasol

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Ffacs * Fax 029 2089 8129
Correspondence.Andrew.Davies@wales.gsi.gov.uk

Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)Printed on 100% recycled paper

Andrew Davies AC/AM
Y Gweinidog dros Gyllid a Chyflenwi Gwasanaethau Cyhoeddus
Minister for Finance and Public Service Delivery

Llywodraeth Cynulliad Cymru
Welsh Assembly Government

Ewrop yn cael ei ddatblygu a gaiff ei anelu at gryfhau gallu'r trydydd sector i gyfrannu i waith y BGLlau.

Gallu sefydliadau eraill i weithio gydag ef
Un o nodweddion pwysicaf y model BGLl yw ei hyblygrwydd. Mae aelodaeth graidd wedi'i hawgrymu a dengys y dystiolaeth a dderbyniwyd gan y Pwyllgor o'r cynlluniau peilot bod ardaloedd gwahanol wedi addasu'r aelodaeth graidd hon gan ddibynnu ar amgylchiadau lleol a'r materion dan sylw. Mae hefyd yn bwysig cofio bod y BGLl yn datblygu fel canol y trefniadau partneriaeth lleol mewn ardal, felly dylai sefydliadau geisio gweithio gyda'r bartneriaeth y gallant wneud y cyfraniad mwyaf sylweddol iddi. Felly hefyd, gyda'r BGLl, nid yw'n angenrheidiol bod gan y sefydliad partner 'le wrth y bwrdd' er mwyn ffurfio a chyflenwi prosiectau. Mae hyblygrwydd yn galluogi partneriaid i benderfynu'r ffordd orau o wneud cyfraniad i gyflawni'r agenda.

Effaith ailstrwythuro'r gwasanaeth iechyd
Rwyf wedi bod mewn cysylltiad ynglŷn â rhai o'r pwyntiau a godwyd gyda'r Gweinidog dros Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol. Mae eisoes wedi penderfynu y bydd yn ofynnol i bob BGLl enwebu cyfarwyddwr gweithredol i weithio gyda phob BGLl i sicrhau lefel uchel o ymgysylltu. Bydd y cyfarwyddwr hwn yn gyfrifol am drafod materion yn ymwneud â darpariaeth gwasanaeth i breswylwyr yr ardal BGLl, a bydd yn ysgrifennu at y BGLlau newydd i nodi ei gofynion yn glir. Nid oes gan y Gweinidog gynlluniau i newid statws presennol y gwasanaethau cymdeithasol.

Yn gywir,

Bae Caerdydd • Cardiff Bay
Caerdydd • Cardiff
CF99 1NA

English Enquiry Line 0845 010 3300
Llinell Ymholiadau Cymraeg 0845 010 4400
Ffacs * Fax 029 2089 8129
Correspondence.Andrew.Davies@wales.gsi.gov.uk

Wedi'i argraffu ar bapur wedi'i ailgylchu (100%)Printed on 100% recycled paper